

Đào tạo bồi dưỡng cán bộ thanh tra kinh tế của thanh tra chính phủ: Thực trạng và vấn đề

Ths. Đào Trung Kiên

Thanh tra chính phủ

TS. Mai Ngọc Anh

Đại học Kinh tế Quốc dân

Email: maingocanh.ktqd@gmail.com

Thanh tra kinh tế (TTKT) là hoạt động thường xuyên, quan trọng, là một khâu không thể thiếu trong chu trình quản lý nhà nước trong lĩnh vực kinh tế. Hoạt động TTKT góp phần thực hiện thành công các chính sách, mục tiêu kinh tế của nhà nước, nâng cao hiệu lực, hiệu quả công tác quản lý nhà nước trên các lĩnh vực kinh tế. Để thực hiện nhiệm vụ của mình TTKT cần đội ngũ cán bộ có phẩm chất, năng lực và trình độ cao. Bài viết này phân tích khái quát tình hình đào tạo, bồi dưỡng cán bộ TTKT thuộc Thanh tra Chính phủ (TTCP) trong những năm 2009-2012, chỉ ra những thành tựu và những bất cập cần hoàn thiện để góp phần xây dựng đội ngũ TTKT của TTCP những năm tới.

Từ khóa: Thanh tra kinh tế, thanh tra chính phủ, trình độ học vấn, trình độ chuyên môn, trình độ chính trị

1. Thực trạng đào tạo bồi dưỡng thanh tra kinh tế của Thanh tra chính phủ

Do đòi hỏi của nhiệm vụ và cũng do yêu cầu của công tác cán bộ nên tiêu chuẩn cán bộ không chỉ dừng lại ở tiêu chuẩn chung, tiêu chuẩn cơ bản mà cần phải được cụ thể hoá cho từng chức danh cán bộ. Có chức danh yêu cầu linh hoạt, năng động quyết đoán phải cao nhưng cũng có chức danh yêu cầu cần có sự chín chắn, bình tĩnh, trung thực, hiền hoà... ở từng ngành khác nhau tiêu chuẩn của các chức danh cũng khác nhau. Có tiêu chuẩn chức danh cán bộ mới tránh được việc đào tạo, bố trí, đề bạt cán bộ chung chung, tùy tiện; khắc phục được tình trạng đã là cấp uỷ, đã là lãnh đạo thì phân công phụ trách lĩnh vực nào, giao việc gì cũng làm được.

Đối với đội ngũ cán bộ TTKT, do được pháp luật nói chung và Luật thanh tra nói riêng giao cho chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn riêng nên có những tiêu chuẩn đặc thù riêng: công việc của Thanh tra viên không chỉ là xem xét, quan sát hoạt động quản lý mà còn phải đánh giá được hoạt động đó đúng hay sai, tốt hay xấu; họ không chỉ xem xét tính hợp pháp (có đúng pháp luật hiện hành hay không) mà còn đánh giá được tính hợp lý của vấn đề (có phù hợp với thực tế cuộc sống không) để qua đó mà phát hiện những sai trái của đối tượng thanh tra, uốn nắn, chấn chỉnh, tìm ra những bất hợp lý của chính sách, cơ chế, pháp luật để đề xuất bổ sung, sửa đổi góp phần hoàn thiện.

Đặc điểm của hoạt động TTKT chính là lao động

trí tuệ phức tạp, cường độ rất cao do đặc điểm của các lĩnh vực kinh tế vô cùng đa dạng và phức tạp; Yêu cầu suy nghĩ căng thẳng trong suốt quá trình thực hiện nhiệm vụ; phải nhanh nhạy, linh hoạt, sáng tạo; cán bộ TTKT phải có khả năng vận dụng tổng hợp kiến thức chuyên ngành, đa ngành, có sự am hiểu sâu về tình hình thực tiễn trong lĩnh vực quản lý hành chính nhà nước, quản lý kinh tế - xã hội; Nắm vững chuyên môn, nghiệp vụ thanh tra; Thực tiễn tiến hành công việc luôn phát sinh những tình tiết mới, phức tạp không thể dự kiến trước, công việc được tiến hành không theo một công thức sẵn có, yêu cầu cán bộ TTKT phải nhanh nhạy và có tính linh hoạt cao trong xử lý công việc.

Vì vậy, các thanh tra viên phải vừa có chuyên môn, nghiệp vụ quản lý giỏi, vừa có kiến thức về quản lý kinh tế, văn hoá, xã hội, quản lý nhà nước, nắm vững chính sách, pháp luật của Nhà nước, vừa có năng lực tổ chức thực hiện nhiệm vụ, khả năng nghiên cứu đề xuất như Điều 32 Luật thanh tra năm 2010 đã xác định rõ: Thanh tra viên phải là những người có phẩm chất chính trị, trung thực, công minh, có kiến thức chuyên môn, nghiệp vụ, pháp lý và có hiểu biết cần thiết về quản lý kinh tế, xã hội, quản lý nhà nước. Vì chỉ có đáp ứng đủ những yêu cầu trên thanh tra viên kinh tế mới có thể hoàn thành tốt được công tác TTKT trong tình hình yêu cầu hội nhập quốc tế sâu rộng trong kinh tế thị trường của Việt Nam.

Xuất phát từ đó, những năm qua ngành Thanh tra đã quan tâm tới xây dựng đội ngũ, không những về số lượng mà còn đảm bảo nâng cao chất lượng. Đội ngũ cán bộ thanh tra của TTCP do đó, không ngừng lớn mạnh cả phẩm chất và năng lực, trình độ.

Về trình độ học vấn. Toàn bộ cán bộ TTKT của TTCP đều có trình độ học vấn ở mức Đại học và sau Đại học. Từ năm 2009 đến 2012 có 334 Thanh tra kinh tế có trình độ Đại học, trên đại học, trong đó: Tiến sĩ có 11 người; thạc sĩ có 69 người và đại học là 254 người.

Về trình độ chuyên môn. Số lượng cán bộ có trình độ chuyên môn cao từ TTV đến 2012 là 231 cán bộ, TTVC là 59 đồng chí, TTVCC là 31 đồng chí, lực lượng TTVC trở lên là lực lượng cán bộ nòng cốt, tham gia vào quá trình tham mưu cho Tổng TTCP,

lãnh đạo Đảng và Nhà nước những vấn đề mang tính chiến lược.

Về trình độ chính trị. Thanh tra chính phủ luôn quan tâm đến công tác giáo dục, rèn luyện, quản lý cán bộ Đảng viên. Xây dựng và thực hiện các quy chế, quy định về phân cấp quản lý cán bộ, quản lý và phân công nhiệm vụ cho đảng viên cũng được thực hiện tốt từ các phòng ban chuyên môn đến các chi bộ Đảng của các đơn vị ở các phòng ban chuyên môn trong cơ quan thanh tra. Tiếp tục tổ chức thực hiện tốt “Cuộc vận động học tập theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh”. Học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh là một nội dung giáo dục có ý nghĩa quan trọng trong tư duy của cán bộ cần học tập và làm theo tấm gương về tác phong và đạo đức của Bác. Đối với cán bộ thanh tra thì việc tổ chức học tập và làm theo này lại càng cần thiết nhằm tiếp tục làm trong sạch bộ máy cán bộ lãnh đạo và quản lý các ngành; phát huy tính tự giác, chủ động trong công tác chuyên môn, lãnh đạo, chỉ đạo, điều hành đối với cán bộ, khích lệ họ luôn là tấm gương trong tác phong và kết quả làm việc hàng ngày.

Nhằm nâng cao nhận thức chính trị, tư tưởng từ năm 2009 đến 2012, đã cử đi đào tạo được 334 trường hợp đào tạo chính trị, trong đó có: 86 trường hợp đào tạo trình độ cử nhân chính trị; 46 trường hợp đào tạo Cao cấp chính trị và 206 trường hợp đào tạo trình độ Trung cấp chính trị. Cán bộ đa số đã qua quá trình rèn luyện chuyên môn cũng như lý luận chính trị ở mức độ cơ bản.

Về trình độ ngoại ngữ. Trong thời kỳ toàn cầu hóa, hội nhập kinh tế quốc tế ngày càng sâu rộng, ngoại ngữ phục vụ không chỉ quá trình công tác mà còn mở rộng khả năng tiếp cận các nguồn thông tin tri thức từ thế giới nhanh chóng, thuận tiện cũng như đáp ứng nhu cầu ứng dụng tin học vào công tác thanh tra. Ngoại ngữ đã trở thành phương tiện giao tiếp rất quan trọng và cần thiết. Đặc biệt, trong quy định về tiêu chuẩn tuyển dụng cán bộ công chức, viên chức, ngoại ngữ chính là một trong những yêu cầu cần khi xét tuyển. Do đó, không ngừng nâng cao trình độ ngoại ngữ là yêu cầu bắt buộc đối với đội ngũ cán bộ thanh tra. Theo số liệu thống kê, tại cơ quan TTCP, cán bộ thanh tra kinh tế 100% có chứng

Bảng 1: Kết quả về đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ TTKT của TTCP 2009-2012

	Năm 2009	Năm 2012	Tốc độ tăng %
Tổng số cán bộ thanh tra kinh tế của Thanh tra chính phủ	209	334	159,80
1. Về trình độ học vấn	209	334	
1.1. Tiên sỹ	2	11	550,00
1.2. Thạc sỹ	15	69	460,00
1.3. Đại học	184	254	138,04
1.4. Cao đẳng	8	0	
2. Trình độ chuyên môn	209	334	
2.1. Thanh tra viên cao cấp	12	31	258,33
2.2. Thanh tra viên chính	16	59	368,75
2.3. Thanh tra viên	142	231	162,67
2.4. Chuyên viên	39	13	
3. Về trình độ chính trị	199	334	
3.1. Cử nhân chính trị	27	86	318,51
3.2. Cao cấp chính trị	16	42	262,50
3.3. Trung cấp chính trị	156	206	132,05
4. Trình độ ngoại ngữ	200	334	
4.1. Hai bảng Ngoại ngữ	16	27	168,75
4.2. Đại học Ngoại ngữ	30	50	166,66
4.3. Chứng chỉ trình độ A	54	90	166,66
4.4. Chứng chỉ trình độ B	60	100	166,66
4.5. Chứng chỉ trình độ C	40	67	167,50
5. Trình độ tin học	199	334	
5.1. Đại học	0	0	
5.2. Cao Đẳng	14	19	135,71
5.3. Chứng chỉ trình độ A	125	215	172,00
5.4. Chứng chỉ trình độ B	40	67	167,50
5.5. Chứng chỉ trình độ C	20	33	165,00

Nguồn: Thông tin thanh tra chính phủ

chỉ ngoại ngữ; từ năm 2009 đến 2012: có 27 cán bộ, hai ngoại ngữ trở lên; 50 cán bộ có trình độ đại học ngoại ngữ; 67 cán bộ có Chứng chỉ C; 100 cán bộ Chứng chỉ B và 90 cán bộ Chứng chỉ A.

Về trình độ tin học. Kiến thức tin học cũng là yếu tố quan trọng để hỗ trợ cán bộ viên chức hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao trong thời đại công nghệ thông tin bùng nổ. Trong bối cảnh hiện nay, việc ứng dụng công nghệ thông tin đã trở thành yêu cầu thường thức đối với cán bộ cũng như là nhiệm vụ ưu tiên chiến lược. phương tiện đẩy mạnh CNH-HĐH; ngay từ khi thành lập đến nay, đã có rất nhiều cán bộ cơ quan thanh tra được đào tạo bồi dưỡng kiến thức tin học từ cơ bản đến nâng cao. Nhân thức được tầm quan trọng đó, trong những năm qua, cơ quan thanh tra đã luôn quan tâm bồi dưỡng, nâng cao trình độ tin học của đội ngũ cán bộ công chức, viên chức.

Yêu cầu kiến thức tin học cần được cập nhật,

nâng cao, thường xuyên đang đặt ra nhiều khó khăn, đòi hỏi người cán bộ phải không ngừng nỗ lực để nắm bắt những thành tựu công nghệ mới phục vụ cho công việc. Theo số liệu thống kê trình độ tin học: từ năm 2009 đến 2012: có 19 cán bộ được đào tạo trên cao đẳng; 33 cán bộ có Chứng chỉ C; 67 cán bộ Chứng chỉ B và 215 cán bộ Chứng chỉ. Về phần trình độ tin học và ngoại ngữ của cán bộ thanh tra kinh tế thì mới chỉ đạt mức độ chứng chỉ cơ bản khó có thể đảm bảo hiệu quả cao cho công việc.

Kết quả về đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ TTKT của TTCP được cụ thể ở bảng 1.

Có thể nói, công tác đào tạo, bồi dưỡng nâng cao trình độ chính trị, chuyên môn, nghiệp vụ cũng như các công cụ về ngoại ngữ và tin học cho cán bộ TTKT của TTCP trong những năm gần đây đã được coi trọng. Số liệu bảng 1 cho thấy, nếu như từ năm 2009 đến năm 2012 số cán bộ TTKT của TTCP tăng

từ 209 người lên 334 người hay tăng 159,80% thì tốc độ tăng về trình độ học vấn, trình độ chuyên môn nghiệp vụ, trình độ chính trị, ngoại ngữ và tin học ở bậc cao tăng lên nhanh hơn. Chính điều đó góp phần nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ TTKT của TTCP.

2. Tuy nhiên, việc đào tạo bồi dưỡng đội ngũ cán bộ TTKT của TTCP vẫn còn một số bất cập, cần được giải quyết

Một là, công tác quản lý cán bộ còn hạn chế về tiêu chí, chuẩn mực sắp xếp đánh giá cán bộ, chưa xây dựng được một cơ sở dữ liệu đầy đủ để thực hiện nhiệm vụ quản lý và đào tạo cán bộ. Số lượng, cơ cấu đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức chưa đáp ứng được yêu cầu trước mắt và lâu dài, tình trạng hụt hẫng các vị trí cán bộ viên chức trong một số đơn vị.

Hai là, do chức năng, nhiệm vụ và những đặc thù riêng của ngành đòi hỏi phải đào tạo, bồi dưỡng, trong đó bao gồm cả đào tạo lại và bồi dưỡng đội ngũ Thanh tra viên các cấp có kiến thức khoa học - kỹ thuật, nghiệp vụ tương đối vững vàng, có phong cách chững chạc, phẩm chất trong sáng, lành mạnh, có năng lực thực thi công vụ và điều hành, có tay

nghề giỏi để trong quá trình thanh tra đạt hiệu quả cao. Điều này, hiện tại vẫn còn chưa được đáp ứng đầy đủ với hệ thống giáo dục đào tạo cũng như cơ chế đào tạo cán bộ của nước ta hiện nay.

Ba là, năng lực trình độ của cán bộ chưa bắt kịp với yêu cầu đổi mới, chưa có định hướng xây dựng đội ngũ công chức, viên chức chuyên nghiệp. Trong những năm gần đây, trình độ và năng lực của đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức tuy đã được nâng lên rõ rệt nhưng còn chưa đáp ứng được với yêu cầu nhiệm vụ ngày càng cao; còn tồn tại nhiều bất cập hạn chế về một số mặt như tri thức và năng lực, kỹ năng thực thi công tác nhiệm vụ cũng như khả năng vận dụng ứng dụng tin học, ngoại ngữ vào công tác thanh tra.

Bốn là, cơ chế quản lý, sử dụng và chế độ chính sách đối với cán bộ còn nhiều bất cập chưa hợp lý, chưa thực sự có sức hấp dẫn, chưa tạo được động lực khuyến khích đội ngũ cán bộ đề cao trách nhiệm, phần đầu rèn luyện nâng cao phẩm chất đạo đức, năng lực công tác, chưa thu hút cán bộ giỏi vào làm việc. Một số cán bộ sau khi được đào tạo cơ bản đã chuyển đến làm việc ở các đơn vị có chế độ ưu đãi và thu nhập cao hơn ngoài quốc doanh. □

Tài liệu tham khảo:

1. Đào Trung Kiên. *Nâng cao chất lượng nguồn nhân lực TTKT của TTCP trong nền lý kinh tế thị trường ở Việt Nam*. Luận văn thạc sỹ, trường đại học Kinh tế quốc dân, 2012.
2. Thông tin thanh tra chính phủ, 2012.